

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, wat betreft de invoering van een subsidiemechanisme voor personeelsleden die aangeworven worden door de diensten voor gezinszorg in het kader van het structureel instroomkanaal voor de zorg- en welzijnssectoren
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Op 1 juli 2022 werd een intersectoraal kaderakkoord afgesloten over een structureel instroomkanaal voor de zorg- en welzijnssectoren. Daarin is afgesproken dat werkgevers uit de zorg- en welzijnssectoren medewerkers kunnen aanwerven die nog niet over de juiste kwalificaties beschikken, maar daarvoor een opleiding kunnen volgen tijdens het werk, met behoud van hun loon. De Vlaamse Regering keurt in dit verband nu, na advies van de Raad van State, definitief het besluit goed dat een subsidiemechanisme invoert in de regelgeving over de diensten voor gezinszorg, om de loonkost van de werknemers die een opleidingstraject volgen tot verzorgende/zorgkundige en die aangeworven worden door de diensten voor gezinszorg, te kunnen financieren vanuit de middelen van het urencontingent gezinszorg.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: gezondheids- en woonzorg.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/58 van 27 februari 2023.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 24 mei 2023.

De Vlaamse Regering keurde het voorontwerp van besluit principieel goed op 23 juni 2023 (zie de documenten VR 2023 2306 DOC.0758/1 tot en met DOC.0758/3), en gelastte de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over dat voorontwerp van besluit het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Raad van State heeft zijn advies gegeven op 31 juli 2023 (73.965/1/V). De Raad van State herhaalt in zijn advies de opmerking die hij ook al gemaakt heeft in eerdere adviezen over regelgeving die betrekking heeft op de woonzorgvoorzieningen. Hij stelt zich vragen bij de stelling dat alleen de groepen van assistentiewoningen beschouwd moeten worden als diensten van algemeen economisch belang, en dat de andere woonzorgvoorzieningen (waaronder de diensten voor gezinszorg) niet-economische diensten van algemeen belang zijn. De Vlaamse Regering blijft echter bij haar standpunt, vermeld in de nota VR 2009 2002 DOC.0174BIS, zoals ook blijkt uit de verduidelijkingen van de gemachtigde aan de Raad van State, die opgenomen werden in het advies van de Raad van State: ze herbevestigt dat de diensten voor gezinszorg beschouwd moeten worden als niet-economische diensten van algemeen belang.

De opmerkingen van de Raad van State over de rechtsgrond en de terugwerkende kracht werden verwerkt in het ontwerp van besluit.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 1 juli 2022 heb ik een intersectoraal kaderakkoord over het structureel instroomkanaal voor de zorg- en welzijnssectoren afgesloten met de sociale partners. Dat gebeurde ter uitvoering van het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord van 30 maart 2021 voor de social/non-profitsectoren voor de periode 2021 tot 2025 (LUIK II, Deel III, punt 1.2 en punt 2).

In dat akkoord is afgesproken dat de regelgeving en de administratieve processen aangepast zullen worden, zodat het mogelijk wordt voor werkgevers uit de zorg- en welzijnssectoren om werknemers aan te werven die nog niet over de juiste kwalificaties beschikken. Die werknemers volgen dan een opleiding en hebben het recht om afwezig te zijn op het werk tijdens de duur van die opleiding (om lessen te volgen, stages te lopen en examens af te leggen), met behoud van hun loon. Nadat die werknemers de opleiding succesvol afgerond hebben en de juiste kwalificatie behaald hebben, blijven ze in dienst van de werkgever waarmee ze een arbeidsovereenkomst afgesloten hadden.

Voor de financiering van de loonkost van de werknemers die een opleiding volgen (vaak aangeduid als 'zijinstromers'), zal gebruik gemaakt worden van de budgettaire marge in de basisfinanciering. Werkgevers die er onvoldoende in slagen om gekwalificeerd personeel te vinden, en daardoor niet het volledige subsidiebedrag dat voor hen gereserveerd is, kunnen benutten, zullen de werknemers die een opleiding volgen in het kader van het structureel instroomkanaal, kunnen inbrengen in het personeelsfinancieringssysteem dat van toepassing is voor de sector.

Het intersectoraal kaderakkoord is onder andere van toepassing op de diensten voor gezinszorg, die de kans krijgen om medewerkers in dienst te nemen die een (eventueel verkorte) opleiding tot verzorgende / zorgkundige volgen met behoud van loon. Het gaat om personen die (nog) niet voldoende gekwalificeerd zijn om als verzorgende te kunnen werken bij een dienst voor gezinszorg (en die al dan niet al tewerkgesteld worden door die dienst). Het akkoord geeft als voorbeeld ADL-assistenten en medewerkers van de aanvullende thuiszorg die zich willen omscholen. Het bijgaande

ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering voert een subsidiemechanisme in de regelgeving over de diensten voor gezinszorg in, waarmee de loonkost van de zijinstromers die die een opleidingstraject tot verzorgende / zorgkundige volgen en die aangeworven worden door de diensten voor gezinszorg, gefinancierd kan worden vanuit de middelen van het urencontingent gezinszorg.

In het intersectoraal kaderakkoord is afgesproken dat die subsidiëring niet beperkt mag blijven tot de prestaties gezinszorg (het leren op de werkvloer), maar dat de volledige loonkost voor subsidiëring in aanmerking moet kunnen komen. Wie in zo'n opleidingstraject zit, zal immers ook een loon krijgen voor de tijd dat hij lessen volgt, examens aflegt en stages doet. De algemene doelstelling van het intersectoraal kaderakkoord is dat er een structureel kanaal voor instroom en opleiding binnen de verschillende zorg- en welzijnssectoren komt, waarbij de (nog niet gekwalificeerde) medewerkers die op die manier in dienst genomen worden en vrijgesteld worden om een opleiding te volgen, structureel mee verankerd worden in de basisfinanciering.

Het subsidiemechanisme houdt in dat er binnen de bestaande subsidieregeling voor de diensten voor gezinszorg een financieringssysteem ingeschreven wordt (binnen het toegekende urencontingent gezinszorg, met inbegrip van het urencontingent bijscholing) waarmee naast prestaties gezinszorg ook alle andere tijd waarvoor die zijinstromers die een opleidingstraject tot verzorgende / zorgkundige volgen, een loon zullen krijgen, gesubsidieerd kan worden. Daartoe wordt in bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers een nieuw artikel ingevoegd.

Het voorstel houdt in dat diensten voor gezinszorg die medewerkers in dienst nemen die een (eventueel verkorte) opleiding tot verzorgende / zorgkundige volgen met behoud van loon (bijvoorbeeld: ADL-assistenten, medewerkers van de aanvullende thuiszorg die zich willen omscholen of andere medewerkers die via het structureel instroomkanaal voor de zorg- en welzijnssectoren aangeworven worden), jaarlijks na afloop van het werkjaar aan het Departement Zorg¹ het totale aantal uren bezorgen waarvoor ze voor die medewerkers een loon uitbetaald hebben. Het gaat dan om alle uren, dus niet alleen de uren gezinszorg, maar ook de andere uren waarvoor loon uitbetaald werd (bijvoorbeeld: opleiding, stage in de residentiële zorg, examens, ...). Omdat de eerste zijinstromers al begin dit jaar aangeworven werden (ADL-assistenten), wordt er nu in eerste instantie gestart op deze manier, maar er wordt onderzocht of en hoe dat proces gedigitaliseerd kan worden (en geïntegreerd kan worden binnen Vesta, het systeem van elektronische gegevensuitwisseling dat de diensten voor gezinszorg vandaag al gebruiken om hun gegevens te bezorgen aan het Departement Zorg om de subsidies te kunnen berekenen).

Het Departement Zorg gaat dan na afloop van het werkjaar na of de dienst voor de uren van de zijinstromers nog ruimte heeft binnen het toegekende urencontingent van het jaar in kwestie. Daarbij wordt de som genomen van de niet-gerealiseerde uren van zowel het urencontingent gezinszorg als het urencontingent bijscholing.

Vervolgens wordt het subsidiebedrag voor die uren uitbetaald aan de diensten voor gezinszorg, samen met het saldo. Dat subsidiebedrag zal zowel de subsidies voor het verzorgend personeel zelf omvatten, als de subsidies voor de bijhorende omkadering. Voor de uitbetaling van de toeslagen kunnen de diensten de gegevens van die medewerkers (bijvoorbeeld: gereden kilometers, uitbetaalde eindejaarspremie) wel gewoon mee verrekenen met de gegevens van de andere medewerkers. Daarvoor hoeft geen apart systeem uitgewerkt te worden.

¹ Tot 1 juni 2023 was dat het Agentschap Zorg en Gezondheid. Op 1 juni 2023 fuseerden het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het Agentschap Zorg en Gezondheid tot het Departement Zorg.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 is een louter technische aanpassing. Het besluit van de Vlaamse Regering van 28 januari 2000 tot regeling van de erkenning en de subsidiëring van opleidingscentra voor polyvalente verzorgenden en het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2008 tot regeling van de opleiding tot polyvalent verzorgende en de bijkomende opleidingsmodule tot zorgkundige zijn niet meer van toepassing. Ze worden vervangen door een verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 2019 tot regeling van de VDAB-opleiding tot verzorgende en zorgkundige.

Artikel 2 voert een nieuw artikel 65/1 in, in de bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, waarin de subsidieregels voor de diensten voor gezinszorg opgenomen zijn. In dat artikel wordt het subsidiemechanisme voor de zijinstromers geregeld, zoals hierboven toegelicht.

In dat artikel wordt ook verwezen naar de voorwaarden die afgesproken werden in het intersectoraal kaderakkoord van 1 juli 2022 over het structureel instroomkanaal voor de zorg- en welzijnssectoren:

- zijinstromers zijn personeelsleden die nog niet voldoen aan de kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel van de diensten voor gezinszorg, maar ze volgen een opleidingstraject van maximaal anderhalf jaar voltijds met het oog op het verwerven van de noodzakelijke kwalificaties voor die functie;
- zijinstromers worden aangeworven met een contract van onbepaalde duur;
- zijinstromers ontvangen tijdens het volgen van het opleidingstraject een loon van de dienst voor gezinszorg volgens de voorwaarden die bepaald zijn in de sectorale cao's van het paritair comité dat bevoegd is voor de diensten voor gezinszorg van de Vlaamse Gemeenschap (318.02) of de geldende loonvoorwaarden voor lokale besturen;
- zijinstromers hebben het recht om tijdens het opleidingstraject afwezig te zijn op het werk vanaf de eerste tot en met de laatste schooldag, met uitzondering van de vakantieperiodes (die afhankelijk van de opleidingsverstrekker kunnen verschillen: de opleidingscentra die verbonden zijn aan een erkende dienst voor gezinszorg organiseren hun vakanties soms op andere momenten dan de centra voor volwassenenonderwijs), om lessen te volgen, examens af te leggen en stages te lopen, met behoud van het loon, dat de dienst voor gezinszorg op de gewone tijdstippen uitbetaalt;
- zijinstromers krijgen van de dienst voor gezinszorg coaching en begeleiding op de werkvloer. De subsidiëring van die coaching en begeleiding is geregeld in een apart besluit van de Vlaamse Regering, en dat voor alle sectoren waarop het intersectoraal kaderakkoord over het structureel instroomkanaal voor de zorg- en welzijnssectoren van toepassing is (zie de documenten VR 2022 0912 VV DOC.0188/1BIS tot en met DOC.0188/4)²;
- zijinstromers die hun opleidingstraject succesvol beëindigd hebben, worden door de dienst voor gezinszorg waarmee ze een contract afgesloten hadden, tewerkgesteld als verzorgend personeelslid. Vanaf dan zijn de gewone regels voor subsidiëring van verzorgend personeel van toepassing. De diensten voor gezinszorg zullen in de arbeidsovereenkomst een clausule opnemen, die hen toelaat om de overeenkomst te beëindigen met een wettelijke opzeggingstermijn als de werknemer in kwestie het opleidingstraject zelf stopzet, of niet slaagt.

Artikel 3 wijzigt het nieuwe artikel 65/1 vanaf 1 juni 2023. Op die datum fuseerde het Agentschap Zorg en Gezondheid met het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin tot het Departement Zorg. Via een verzamelbesluit, dat goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering op 12 mei 2023, wordt in diverse besluiten van de Vlaamse Regering de term "het agentschap" vervangen door de

² Voor de ADL-assistenten, die al aangeworven werden door enkele diensten voor gezinszorg, is de subsidiëring van de coaching en begeleiding geregeld via een aparte projectsubsidie (zie de documenten VR 2022 2312 DOC.1504/1BIS tot en met DOC.1504/6).

term “de administratie”, waarvoor bij de definities de omschrijving “de functioneel bevoegde afdeling van het Departement Zorg” toegevoegd wordt (zie de documenten VR 2023 1205 DOC.0566/1 tot en met DOC.0566/4). Omdat een van de besluiten die op die manier gewijzigd wordt, het hierboven vermelde besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 is, wordt er via dit artikel voor gezorgd dat het nieuwe artikel 65/1 na de fusie van het agentschap en het departement de juiste terminologie blijft bevatten.

Artikel 4 wijzigt artikel 69 van bijlage 2 bij het hierboven vermelde besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat het subsidiebedrag per uur dat de diensten voor gezinszorg ontvangen voor de zijinstromers die zij tewerkstellen, op dezelfde manier geïndexeerd wordt als de andere forfaitaire subsidiebedragen in bijlage 2 bij het voormelde besluit.

Artikel 5 regelt de inwerkingtreding van het besluit. Artikel 2 en 4 hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2023, omdat vanaf die datum de eerste zijinstromers (ADL-assistenten) aangeworven zijn door enkele diensten voor gezinszorg. Artikel 3 heeft uitwerking met ingang van 1 juni 2023, de datum waarop het Agentschap Zorg en Gezondheid fuseerde met het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Artikel 6 bevat de uitvoeringsbepaling van het besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggende ontwerp van besluit heeft geen bijkomende budgettaire weerslag op de begroting van de diensten voor gezinszorg (GE0-1GHF2TH-WT, basisallocatie 1GD348). Alleen als een dienst voor gezinszorg een deel van het toegekende urencontingent gezinszorg en/of urencontingent bijscholing niet benut voor verzorgend personeel, kunnen de middelen van die onbenutte uren gebruikt worden voor de financiering van de loonkost van de zijinstromers. Bijkomend wordt nog extra bepaald dat de subsidiëring alleen kan binnen de beschikbare begrotingskredieten.

Het forfaitaire bedrag per uur (gemiddelde uurprijs) bedroeg in 2022 35,86 euro. In de regelgeving wordt het gedesindexeerde bedrag ingeschreven: $35,86 / 1,095164795 = 32,74$ euro.

De Inspectie van Financiën bracht op 24 mei 2023 haar advies uit over dat ontwerp van besluit. Het advies is gunstig. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, is niet vereist.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen rechtstreekse weerslag op het personeelsbestand en op de personeelsbudgetten, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- personeel: lokale besturen die een erkenning hebben als dienst voor gezinszorg, kunnen zijinstromers aanwerven, wat leidt tot extra personeelsuitgaven;
- werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven;
- investeringen en schuld: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- ontvangsten: als lokale besturen die een erkenning hebben als dienst voor gezinszorg, zijinstromers aanwerven, ontvangen ze voor hen subsidies van de Vlaamse overheid;
- conclusie: lokale besturen met een erkenning als dienst voor gezinszorg die extra personeelskosten hebben door zijinstromers aan te werven, ontvangen daarvoor subsidies van de Vlaamse overheid.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring zullen de diensten voor gezinszorg over het besluit geïnformeerd worden door het Departement Zorg.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, wat betreft de invoering van een subsidiemechanisme voor personeelsleden die aangeworven worden door de diensten voor gezinszorg in het kader van het structureel instroomkanaal voor de zorg- en welzijnssectoren;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS